
Diagnosi ambiental d'Aiguafreda

Agenda 21 supramunicipal

Presentació

A continuació s'identifiquen en forma d'ítems breus d'informació les forteses i les febleses detectades arran de l'anàlisi de la Memòria ambiental de l'Agenda 21 supramunicipal d'Aiguafreda, el Brull, Cànoves i Samalús, Montseny, Sant Martí de Centelles i Tagamanent.

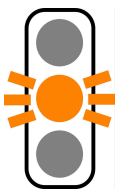
En primer lloc i sota el títol d'Àmbit supramunicipal, es relacionen aquells aspectes comuns a més d'un dels municipis auditats. A continuació, l'apartat Àmbit municipal recull els aspectes específics del municipi d'Aiguafreda. En ambdós casos els ítems s'agrupen sota criteris temàtics en tres grans blocs, Aspectes generals, Aspectes estructurals i Aspectes ambientals. Se segueix així l'estructura bàsica que organitzava el document de Memòria ambiental.

Per facilitar la comprensió del document i permetre'n una caracterització ràpida de la informació aquesta va precedida d'una frase sintètica a mode de resum i un element gràfic amb forma de semàfor que simbolitza si les repercussions d'aquell ítem són positives (semàfor verd), negatives (semàfor roig) o intermitges o indeterminades (semàfor groc).

Àmbit supramunicipal

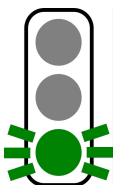
I. Aspectes generals

Territori



Aiguafreda, el Brull, Cànoves i Samalús, Montseny, Sant Martí de Centelles i Tagamanent mantenen diferents nivells de relació entre ells.

Aiguafreda, el Brull, Cànoves i Samalús, Montseny, Sant Martí de Centelles i Tagamanent són 6 municipis que es localitzen a la serralada Prelitoral. Tots ells, llevat de Sant Martí de Centelles, són al massís del Montseny. Sant Martí de Centelles forma part dels cingles de Bertí, tot i que es troba a tocar del Montseny. Aiguafreda, Cànoves i Samalús, Montseny i Tagamanent pertanyen al Vallès Oriental, mentre que el Brull i Sant Martí de Centelles són a la comarca d'Osona. De tots els municipis auditats els que es troben a la vall del Congost (Aiguafreda, Sant Martí de Centelles i Tagamanent) són els mantenen entre ells unes vinculacions administratives, geogràfiques, socials i ambientals més estretes.

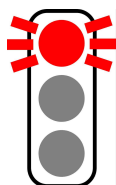


Els municipis de la vall del Congost s'organitzen en una comunitat de municipis.

Els municipis d'Aiguafreda, Sant Martí de Centelles i Tagamanent formen part junt amb el municipi de Figaró-Montmany de la Comunitat de Municipis Costers del Montseny i Bertí. L'objectiu de la comunitat és sumar esforços per millorar la qualitat de vida de tots els veïns i veïnes dels quatre municipis a partir de l'impuls de projectes de desenvolupament i serveis que, separadament, aquests quatre municipis no podrien

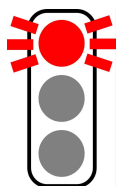
assumir per una qüestió d'economia d'escala. Depassar la visió estrictament local encaixa amb la naturalesa dels problemes ambientals, que sovint exigeixen accions que van més enllà dels límits municipals.

Mobilitat



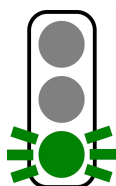
Menys a Montseny la resta de municipis estudiats presenten una contenció econòmica inferior a la mitjana comarcal.

Menys el municipi de Montseny, els altres municipis auditats presenten valors autocontenció inferiors al de les respectives comarques. L'autocontenció és un indicador de la capacitat d'un municipi per ocupar laboralment la població que hi viu. L'any 2001 Tagamanent era l'únic municipi dels 6 estudiats que atreia més desplaçaments que no pas en generava.



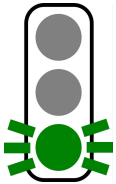
L'automòbil particular és el mitjà de transport més usat entre els municipis estudiats.

Segons dades de mobilitat de 2001, la major part dels desplaçaments tant interns com externs (cap a d'altres o des d'altres municipis) es van fer en vehicles individuals.



Els municipis de la vall del Congost estan comunicats entre ells amb serveis de transport públic col·lectiu.

Únicament hi ha dos serveis de transport col·lectiu que comuniquen més d'un dels municipis estudiats. Es tracta de l'autobús de línia de la companyia Sagalés que fa el trajecte Barcelona-Vic i que té parades a Aiguafreda i Tagamanent (per proximitat es pot considerar que també dona servei al barri de l'Abella de Sant Martí de Centelles) i la línia R-3 de rodalies amb parada a Sant Martí de Centelles (i que per proximitat també pot considerar-se que enllaça amb Aiguafreda).

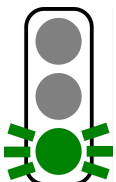


Menys el Brull, la resta de municipis s'integren en el sistema tarifari integrat.

Llevat del municipi del Brull, els altres pobles de l'àrea estudiada estan integrats en l'àmbit del sistema tarifari integrat de l'Autoritat Metropolitana del Transport (AMT). Aquest àmbit geogràfic d'integració tarifària es divideix en 6 corones i en diferents sectors tarifaris. El sector tarifari al que s'inclouen Aiguafreda, Cànoves i Samalús, Montseny, Sant Martí de Centelles i Tagamanent és el 4 F.

II. Aspectes estructurals

Planejament



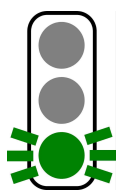
El PTG inclou els municipis auditats en els sistemes anomenats de reequilibri.

Segons el Pla territorial general de Catalunya (PTG) els municipi d'Aiguafreda, Cànoves i Samalús, Montseny, Sant Martí de Centelles i Tagamanent s'adscriuen a l'Àmbit funcional territorial Metropolità, mentre que el Brull formaria part de l'Àmbit funcional territorial de les Comarques centrals.

Tots els municipis auditats inclosos a l'AFT Metropolità, coincideixen a pertànyer al sistema de proposta de reequilibri metropolità. Els sistemes de reequilibri metropolità són aquells sistemes de proposta localitzats a l'interior de l'àrea metropolitana que tenen capacitat de continuar creixent ordenadament i amb potencialitat per a competir amb el lloc central, tot fomentant-ne la descentralització i per tant la descongestió, com també una distribució més equilibrada de població i activitat.

El Brull, a l'AFT Comarques centrals, pertany al sistema de proposta de reequilibri territorial de nivell 2. Aquests sistemes tenen un potencial intermedi de reequilibri territorial global i es basen en sistemes urbans de pes també intermedi.

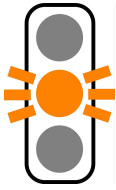
Tots els sistemes de reequilibri tenen en comú que haurien d'afavorir el desenvolupament del sòl per a usos de tot tipus: residencial, industrial i de serveis, i evitar que la manca de sòl suposi un problema per al desenvolupament, tot preveient una dotació suficient d'equipaments per garantir una bona qualitat de vida.



Aiguafreda, Cànoves i Samalús, Montseny i Tagamanent resten dins l'àmbit del PTMB, mentre que el Brull i Sant Martí de Centelles són dins el PTCC.

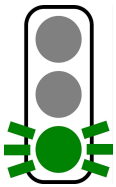
El Pla territorial de l'àmbit metropolità de Barcelona (PTMB) és un pla territorial parcial que afecta els municipis d'Aiguafreda, Cànoves i Samalús, Montseny i Tagamanent. El PTMB té com a objectiu ordenar l'evolució de les dinàmiques metropolitanes per tal d'evitar situacions de congestió, dispersió i destrucció del medi natural. El Pla proposa descentralitzar les grans àrees urbanes i afavorir la mobilitat i la comunicació per obtenir eficiència econòmica i desenvolupament social autosostenible. També proposa controlar les densitats del sòl urbà, amb l'objectiu de preservar els valors ambientals, paisatgístics i estratègics. Per assolir aquests objectius, el PTMB estableix que la població s'ha de concentrar en illes metropolitanes i que cal evitar la urbanització difusa del territori.

El Pla territorial parcial de les Comarques Centrals (PTCC) afecta els municipis del Brull i de Sant Martí de Centelles. Alguns dels objectius del Pla són: establir les estratègies que assegurin el desenvolupament proporcionat de les poblacions, impulsar la creació d'instruments de cooperació supramunicipal en matèria d'ordenació urbanística, preservar les parts del territori on és desitjable el manteniment de l'activitat agrària, protegir la diversitat dels paisatges naturals i culturals que componen el territori de les Comarques Centrals de Catalunya i incorporar les propostes viàries que millorin la connectivitat global del territori.



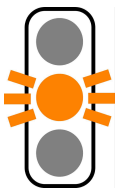
Sant Martí de Centelles és l'únic municipi que no té previst modificar el seu planejament.

Segons les dades que consten al Registre de planejament urbanístic de Catalunya, actualment els municipis auditats estan regulats a través de normes subsidiàries llevat d'Aiguafreda que es regeix urbanísticament amb un pla general. Excepte Sant Martí de Centelles, la resta de municipis es troben en diferents moments del procés d'aprovació d'un nou planejament urbanístic. Els futurs POUM hauran de disposar dels preceptius informes de sostenibilitat ambiental (ISA).



El sòl no urbanitzable és, amb diferència, el majoritari a tots els municipis auditats.

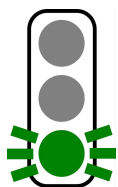
El percentatge de sòl no urbanitzable (SNU) dels 6 municipis auditats és molt elevat. Així, a Aiguafreda el SNU supera el 80% de la superfície municipal, mentre que a tots els altres municipis és per sobre del 90% de la superfície total.



La C-17 és la principal infraestructura viària compartida.

La principal infraestructura viària compartida és la C-17. Aiguafreda, Sant Martí de Centelles i Tagamanent comparteixen, junt amb molts altres municipis, la carretera C-17, que es disposa en sentit nord-sud pel fons de la vall del Congost i que travessa els nuclis urbans dels tres municipis. Es comença a estudiar la possibilitat de modificar el traçat d'aquest vial, fet que esdevindrà una gran oportunitat per millorar-ne les condicions de seguretat, augmentar la capacitat i reduir l'impacte paisatgístic i sobre la connectivitat ecològica dels espais naturals dels cingles de Bertí i del massís del Montseny.

Sistemes naturals i agraris

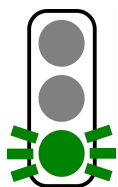


Aiguafreda, el Brull, Cànoves i Samalús, Montseny i Tagamanent formen part del Parc natural del Montseny.

A excepció del municipi de Sant Martí de Centelles, la resta de municipis auditats formen part del Parc natural del Montseny i, en conseqüència, estan afectats per allò que disposa el pla especial d'aquest espai natural protegit. Tanmateix, Sant Martí de Centelles és a tocar del Parc natural del Montseny i és un municipi que forma part d'un altre espai natural protegit, l'EIN Cingles de Bertí.

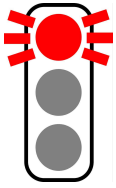
III. Aspectes ambientals

Incidència de les activitats econòmiques



La població s'ocupa principalment en el sector serveis.

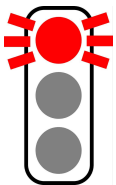
A excepció d'Aiguafreda, a tots els municipis de l'àmbit d'estudis la població està ocupada principalment en el sector terciari. De la mateixa manera, també a excepció d'Aiguafreda, la resta de municipis presenten percentatges de població ocupada al sector agroramader que superen els valors de la mitjana catalana de l'any 2001. En definitiva, les dades assenyalen que l'activitat primària conserva, tot i la inqüestionable hegemonia del sector serveis, un petit espai en el global de les economies locals.



La C-17 és el principal focus emissor de soroll de l'àmbit auditat.

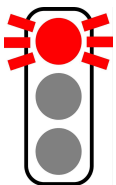
La principal font emissora de soroll del conjunt de sis municipis auditats és el trànsit per la carretera C-17. L'emissió de soroll d'aquest focus afecta únicament els nuclis urbans d'Aiguafreda, Sant Martí de Centelles i Tagamanent prop dels quals discorre aquest vial.

Balanç d'aigua



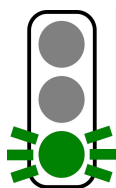
Aiguafreda, el Brull i Sant Martí de Centelles no són autosuficients en relació al recurs aigua.

Aiguafreda, el Brull i Sant Martí de Centelles cobreixen les seves necessitats d'aigua potable a partir de l'aigua procedent del riu Ter que distribueix el Consell Comarcal d'Osona a través de la Xarxa Osona Sud. Aquesta aigua es potabilitza a l'ETAP Manlleu.



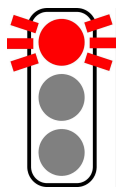
El coneixement de les captacions d'aigua és incomplet.

L'Agència Catalana de l'Aigua té legalitzades 132 captacions d'aigua als municipi d'Aiguafreda, el Brull, Cànoves i Samalús, Montseny, Sant Martí de Centelles i Tagamanent. Com succeeix a molts altres municipis del país és probable que la xifra d'explotacions i el cabal explotat estigui subestimat atès que hi ha moltes captacions que no estan legalitzades.



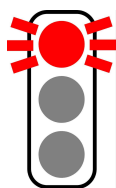
No hi ha aqüífers protegits als sis municipis auditats.

Segons el Decret 328/1988 pel qual s'estableixen normes de protecció i addicionals en matèria de procediment en relació a diversos aqüífers de Catalunya, a cap dels sis municipis auditats s'han protegit les aigües subterrànies catalogant-les com a aqüífer protegit.



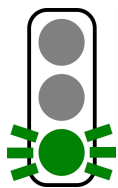
Cànoves i Samalús és l'únic municipi de l'àmbit estudiat amb aqüífers vulnerables a la contaminació per nitrats.

Segons el Decret 476/2004 pel qual es designen noves zones vulnerables en relació amb la contaminació del nitrats procedents de fonts agràries, Cànoves i Samalús és l'únic municipi de l'àmbit estudiat inclòs dins d'una àrea vulnerable a la contaminació de les aigües subterrànies per acció dels nitrats. Cànoves i Samalús pertany a l'àrea 9, és a dir, a l'àmbit que contempla els aqüífers associats als materials neògens i quaternaris del Vallès.



A quatre dels municipis estudiats el consum domèstic supera la mitjana catalana.

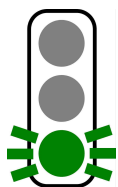
Els consums diaris per càpita i per a ús domèstic d'aigua de tots els municipis estudiats llevat de Cànoves i Samalús i Tagamanent són superiors al valor mitjà de Catalunya, que oscil·la al voltant de 150 litres diaris per habitant.



L'EDAR Congost dóna servei a cinc dels municipis estudiats.

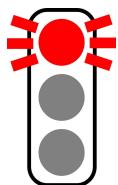
L'EDAR Congost saneja les aigües residuals de tots els municipis estudiats llevat de Montseny (del municipi del Brull la zona connectada és el nucli de Sant Jaume de Viladrover). Montseny té una instal·lació de gestió municipal, mentre que l'EDAR Congost la gestiona el Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs.

Residus



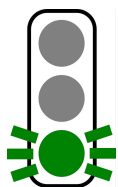
La Mancomunitat La Plana gestiona el porta a porta d'Aiguafreda, Sant Martí de Centelles i Tagamanent.

La Mancomunitat La Plana és l'ens responsable de la gestió del servei de recollida porta a porta dels residus municipals que segueixen els municipis d'Aiguafreda, Sant Martí de Centelles i Tagamanent. La Mancomunitat La Plana té els seus locals al municipi de Malla (Osona).



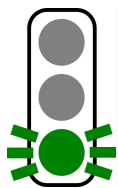
La meitat dels municipis tenen produccions de residus municipals superiors a la mitjana catalana.

L'any 2007 la producció de residus municipals per càpita d'Aiguafreda, Cànoves i Samalús i Sant Martí de Centelles van ser molt propers a la mitjana catalana (1,64 kg/hab i dia). El Brull, Tagamanent i Montseny enregistraren produccions més d'un 20% superiors a la mitjana de Catalunya.



Ha augmentat la recollida selectiva a tots els municipis estudiats.

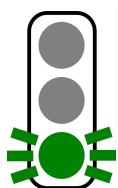
Tots els municipis de l'àmbit estudiat van presentar valors de recollida selectiva de vidre, paper i cartó i envasos lleugers creixents al llarg del període 2003-2007. Els percentatges d'increment varien segons el municipi.



La deixalleria d'Aiguafreda dona servei a Aiguafreda, Sant Martí de Centelles i Tagamanent.

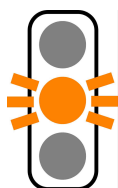
L'any 2008, juntament amb l'elaboració d'altres convenis per compartir les despeses de gestió d'alguns serveis públics com el Casal d'Avis o el Punt Jove, es va fer una proposta de gestió compartida de la deixalleria. Aquesta proposta no va seguir endavant però, tanmateix, a la pràctica el veïnat del nucli urbà de l'Abella a Sant Martí i de l'Avencó a Tagamanent, utilitzen aquest equipament. L'Ajuntament de Sant Martí de Centelles contribueix econòmicament i de forma anual per compensar les despeses derivades de l'ús de la instal·lació per part de la seva població.

Energia



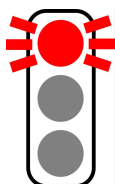
La majoria de municipis tenen un consum d'energia per càpita força per sota de la mitjana catalana.

Llevat de Tagamanent que presenta valors molt propers a la mitjana de Catalunya, la resta de municipis estudiats van consumir el 2006 valors d'energia final entre un 30% i un 60% inferiors a la mitjana, que se situà aproximadament aquell any al voltant dels 25.600 kWh.



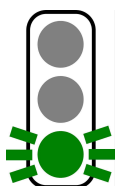
El gas natural canalitzat únicament arriba a Aiguafreda i Sant Martí de Centelles.

El gas natural canalitzat és un servei energètic que abasta únicament els municipis d'Aiguafreda i Sant Martí de Centelles del conjunt de municipis auditats (a Sant Martí de Centelles, únicament al barri de l'Abella). Tot i que el gas natural és un combustible fòssil la combustió del qual també contribueix a emetre gasos d'efecte hivernacle, la seva petja de carboni és inferior al d'altres combustibles fòssils i, fins i tot, al de l'electricitat obtinguda amb l'actual mix energètic.



El transport i les llars són els principals consumidors d'energia.

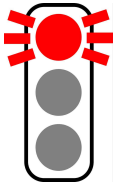
Pel darrera del consum energètic imputable al transport, s'observa que a Aiguafreda, Cànoves i Samalús, Sant Martí de Centelles i Tagamanent el sector domèstic és el segon consumidor d'energia final (dades de 2006). Al Brull i Montseny el segon sector consumidor d'energia va ser el primari i els serveis, respectivament.



Aiguafreda, el Brull i Tagamanent disposen d'un primer estudi que indica la viabilitat de l'exploració forestal per a usos energètics.

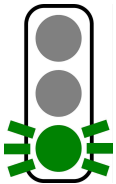
Segons el "Pla Estratègic d'Aprofitament Energètic de Biomassa Forestal de l'ADF Montseny de Ponent" la superfície forestal dels municipis que integren aquesta ADF (Aiguafreda, el Brull, Seva i Tagamanent, produeix 5.000 tones anuals de biomassa que podria ser aprofitada energèticament. La subvenció de la instal·lació de calderes de biomassa seria una bona manera de combatre el principal escull que té actualment la popularització d'aquesta font energètica. L'aprofitament energètic de la biomassa és, a priori, una acció molt interessant sota criteris de sostenibilitat, atesa la proximitat de les masses forestals que proveïrien aquesta biomassa. Tanmateix, cal garantir una estricta observança del criteris de silvicultura sostenible que garanteixin la protecció de les forests que fornirien aquesta biomassa. En aquest compromís les autoritats gestores del Parc natural del Montseny haurien de tenir un paper rellevant en coordinació amb el cos d'Agents Rurals.

Emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEH)



El transport i les llars són els principals emissors de GEH.

Pel darrera de les emissions de gasos d'efecte hivernacle imputables al transport, s'observa que a Aiguafreda, Cànoves i Samalús i Sant Martí de Centelles el sector domèstic és el segon responsable d'emissions (dades de 2006). Al Brull el segon sector consumidor d'energia va ser el primari, mentre que a Montseny i Tagamanent ho foren els serveis.



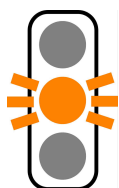
Cànoves i Samalús, Montseny i Sant Martí de Centelles van presentar emissions de GEH per càpita inferiors a la mitjana catalana.

Cànoves i Samalús, Montseny i Sant Martí de Centelles van generar l'any 2004 emissions per càpita de gasos d'efecte hivernacle amb valors inferiors a les mitjanes per càpita del conjunt de Catalunya.

Àmbit local

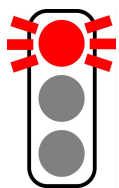
I. Aspectes generals

Entorn socioeconòmic



Aiguafreda pertany al Vallès Oriental tot i que té una vinculació natural més estreta amb la comarca d'Osona.

Aiguafreda és un municipi que pertany al Vallès Oriental i que es localitza a l'extrem nord d'aquesta comarca, a l'entrada septentrional de la vall del Congost que s'obre a la plana ausetana. Per la seva situació i sota criteris de lògica territorial, geogràfica, de comunicacions i de prestació de serveis d'àmbit comarcal, tradicionalment el municipi sempre ha tingut més vinculació amb la comarca d'Osona. De fet es dona la singular circumstància que el municipi de Sant Martí de Centelles, que sí pertany a la comarca d'Osona, té la seva capital administrativa (el barri de l'Abella) a tocar del nucli urbà d'Aiguafreda, amb qui el separa únicament el riu Congost.

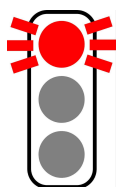


La població d'Aiguafreda creix i s'envelleix progressivament.

La població d'Aiguafreda ha augmentat en un 14% en els darrers 8 anys, essent de 2.428 habitants el 2008. Es constata un acusat envelliment de la població que es reflecteix en què la subpoblació amb edats superiors o iguals a 60 anys supera clarament el 20% de la població total.

Així mateix, com que el 18% dels habitatges són secundaris (dades de l'IDESCAT de l'any 2001), es pot estimar que aproximadament unes 650 persones són habitants no residents del municipi, és a dir, un 23,3% de la població real d'Aiguafreda (dades de 2001).

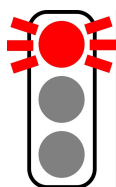
Mobilitat



La mobilitat tendeix a augmentar i es fa principalment en transport privat.

Seguint la tendència general de Catalunya i de la província de Barcelona en particular, el nombre de desplaçaments totals d'Aiguafreda s'ha incrementat els darrers anys amb l'impacte ambiental que això representa tant pel que fa a emissions acústiques com, sobretot, emissions de gasos contaminants. Així, la mobilitat obligada generada va passar de 835 desplaçaments el 1991 a 1.013 el 2001. El principal mitjà de transport utilitzat en els desplaçaments per motius de treball és el vehicle privat. En els desplaçaments per motius d'estudi cap a altres municipis els principals mitjans de transport són els col·lectius.

El parc de vehicles privats del municipi també ha augmentat els darrers 8 anys (2001-2007) en un 17%. L'índex de motorització d'Aiguafreda és de 768, és a dir, hi ha 768 vehicles per cada 1.000 habitants. Aquest valor és un 12% superior a l'índex de motorització del Vallès Oriental.



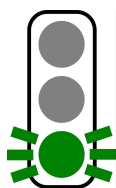
El municipi exporta desplaçaments per motiu de treball i, en menor mesura, per l'atenció sanitària i educativa.

Aiguafreda genera més desplaçaments obligats per motiu de treball que no pas n'atreu. És, per tant, un municipi exportador de desplaçaments. Així doncs, Aiguafreda és deficitària en llocs de treball respecte la seva població ocupada resident. Aquest comportament ha anat incrementant-se els darrers anys, disminuint així el que s'anomena autocontenció d'un territori, que és el quocient entre els desplaçaments interns per

motius de treball i la població ocupada expressat percentualment. Valors d'autocontenció elevats indiquen que un municipi té una gran capacitat per ocupar laboralment la població que hi viu. Un dels motius d'aquesta reducció progressiva de l'autocontenció pot ser l'augment de població provinent de Barcelona i rodalies foragitats pels preus dels habitatges però que hi conserven l'activitat professional.

Aiguafreda, és un municipi amb un valor d'autocontenció mitjà, superior a la mitjana comarcal. Per motius de treball, els desplaçaments fora d'Aiguafreda es dirigeixen principalment a Barcelona i Centelles, mentre que els principals desplaçaments que rep per motius laborals provenen dels municipis de Centelles i Sant Martí de Centelles.

Més enllà de la primera assistència sanitària rebuda al consultori mèdic d'Aiguafreda, la població es veu obligada a desplaçar-se al CAP La Garriga o a l'Hospital de Granollers. Per motius d'educació la secundària i el batxillerat són els únics ensenyaments que no s'imparteixen a Aiguafreda, per la qual cosa els joves han de desplaçar-se a la Garriga o a Centelles (Aiguafreda sí disposa, en canvi, d'escola bressol i de centre d'educació infantil i primària).

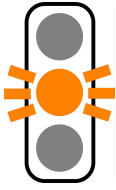


Aiguafreda disposa de transport públic col·lectiu.

Aiguafreda disposa de tres parades de la línia d'autobús interurbà de l'empresa Sagalés que cobreix el servei entre Barcelona i Vic. Es desconeix si se'n fa un ús estrictament urbà de la línia.

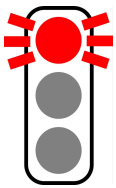
La línia R-3 de RENFE (l'Hospitalet – Vic – Ripoll) té parada al municipi de Sant Martí de Centelles, al barri de l'Abella. La proximitat d'aquest veïnat de Sant Martí de Centelles facilita l'ús de l'estació també per part de la població d'Aiguafreda.

L'accessibilitat a una estació de tren és, amb tota certesa, l'element positiu més important que cal destacar si es volen estimular polítiques de mobilitat sostenible i basades en donar alternatives a l'ús del vehicle privat.



Només hi ha tres esdeveniments principals que generen mobilitat.

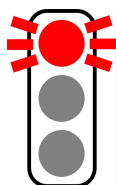
Hi ha dos esdeveniments generadors de mobilitat que afecten Aiguafreda, el mercat setmanal i la Travessa Matagalls - Montserrat. El mercat municipal s'organitza els divendres i s'ubica a la plaça de l'Ajuntament. El mercat provoca el tall del tram inicial del carrer Mossèn Cinto Verdaguer, des del carrer Major fins la carretera de Ribes. Per altra banda, la Travessa Matagalls – Montserrat és una caminada popular que s'organitza des de 1972 i que es realitza un cop l'any i, habitualment, durant el mes de setembre. El recorregut d'aquesta cursa passa per Aiguafreda i aplega 3.000 participants. També hi ha la travessa del Montseny, que comença a Aiguafreda per acabar a Gualba. Hi ha uns 600 persones que parteixen des d'Aiguafreda i s'organitzen autobusos que surten de Barcelona per dur els participants.



Aiguafreda no disposa de trams prou segurs per la circulació de les bicicletes.

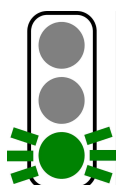
Tot i que la suau orografia d'Aiguafreda la fa una bona candidata per a l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport urbà, actualment el municipi no ha desplegat una política viària conduent a la compartició de l'espai viari entre cotxes i bicicletes. En aquest sentit la carretera de Ribes seria el principal vial on aplicar aquests objectius, atesa la seva naturalesa d'eix de comunicació urbà de tot el nucli urbà. Aiguafreda no disposa tampoc de cap carril bici.

Gestió i organització municipal



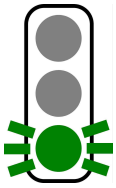
No s'han desenvolupat ordenances que incideixin directament en aspectes sostenibilistes.

Actualment Aiguafreda disposa de quatre ordenances municipals que, encara que de forma secundària, contenen alguns plantejaments ambientals. Aquestes ordenances són: l'ordenança reguladora de la conservació de solars, construccions, instal·lacions i altres béns immobles, l'ordenança de civisme i convivència ciutadana, ordenança reguladora de la tinença i protecció d'animals i l'ordenança de recollida de residus municipals. Es troben a faltar ordenances que incideixin directament en plantejaments sostenibilistes com ara una ordenança sobre urbanisme sostenible, sobre promoció en la implantació d'energies renovables, sobre l'accès al medi natural, sobre jardineria ecològica o sobre la gestió sostenible del recurs aigua, per donar alguns exemples. Ordenances d'aquest tipus poden ser instruments molt valuosos per implementar polítiques locals sostenibilistes.



Aiguafreda està adherida a una comunitat de municipis amb la resta d'Ajuntaments de la vall del Congost.

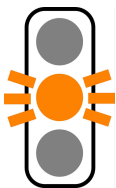
El municipi d'Aiguafreda forma part des de 2008 de la Comunitat de Municipis Costers del Montseny i Bertí, conjuntament amb els municipis de Tagamanent, Figaró-Montmany i Sant Martí de Centelles. L'objectiu de la comunitat és sumar esforços per millorar la qualitat de vida de tots els veïns i veïnes dels quatre municipis a partir de l'impuls de projectes de desenvolupament i serveis que, separadament, aquests quatre municipis no podrien assumir per una qüestió d'economia d'escala. És molt important l'existència d'aquesta voluntat per treballar conjuntament amb els municipis veïns. Depassar la visió estrictament local encaixa amb la naturalesa dels problemes ambientals que sovint exigeixen accions que van més enllà dels límits municipals. Un important exemple d'això és que el seguiment del projecte de desdoblament de la via fèrria i l'ampliació de la C-17 s'està fent des de l'àmbit de la Comunitat de municipis.



L'Ajuntament disposa de tècnica de medi ambient.

Entre el personal tècnic de l'Ajuntament es disposa de tècnica de desenvolupament local encarregada d'impulsar, coordinar i gestionar alguns projectes i polítiques ambientals. La tècnica de desenvolupament local del municipi treballa a temps parcial a Aiguafreda, ja que està compartida amb el municipi de Tagamanent.

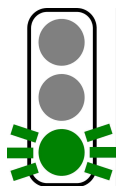
Educació i participació ambiental



No s'han desenvolupat polítiques participatives, però des del 2010 disposa d'una tècnica de participació a temps parcial.

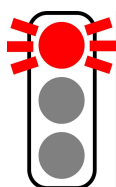
Aiguafreda no ha desplegat polítiques per estimular i fer possible la participació ciutadana en el govern municipal. En aquest sentit l'Ajuntament no disposa de Regidoria de Participació i tampoc s'ha dotat de cap reglament de participació ni d'òrgans estables per articular la intervenció de la ciutadania en la presa de decisions del municipi. Per corregir aquesta situació i de des de 2010 es disposa d'una tècnica de participació compartida amb Tagamanent, Figaró-Montmany i Sant Martí de Centelles. Articular mecanismes participatius és un dels objectius de les agendes 21, que reconeixen la importància de la intervenció de la ciutadania en la resolució dels conflictes ambientals.

S'ha començat a treballar en un reglament de participació ciutadana que servirà per regular els diversos processos participatius al municipi. També està previst a mig termini la instauració de pressupostos participatius.



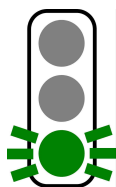
Es realitzen periòdicament diverses actuacions d'educació ambiental.

L'Ajuntament organitza periòdicament actuacions de divulgació i educació ambiental. Així, en els darrers anys s'ha realitzat una campanya per fomentar la utilització de bosses de roba per anar a comprar i diverses jornades de recuperació popular de la riera de Martinet conjuntament amb l'entitat Martinet, Grup de Defensa Fluvial. També està previst realitzar una jornada de recuperació de la riera d'Avencó i una campanya informativa sobre el procés d'Agenda 21 desenvolupat al municipi.



El web municipal pràcticament no dóna informació ambiental.

El medi ambient té una presència testimonial a la pàgina web municipal. Les qüestions ambientals es limiten a la informació sobre llocs i rutes d'interès. No hi ha informació sobre el medi natural o els espais protegits del municipi o bé informació pràctica sobre la gestió dels residus o amb consells per a l'estalvi d'aigua o l'energia o la prevenció dels incendis, per donar alguns exemples. S'escau, en definitiva, donar des del web municipal un major protagonisme al medi ambient en general i al procés d'Agenda 21 en particular.

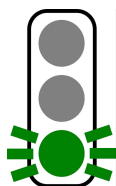


A Aiguafreda existeix un grup ambientalista de defensa dels rius.

L'any 2007 es va constituir una entitat de conservació i defensa del medi ambient, Martinet, Grup de Defensa Fluvial, compromès en la recuperació i la salvaguarda dels cursos d'aigua aiguafredencs i el seu entorn. Fins ara han realitzat diverses jornades de neteja popular i retirada d'exemplars de plantes exòtiques a la riera de Martinet. Actualment estan redactant el projecte d'adopció de la riera de Martinet seguint els plantejaments que es proposen en les polítiques de custòdia del territori. Així, aquest projecte inclourà accions de neteja periòdiques, disseny d'un itinerari de natura, realització d'un estudi botànic, caracterització de problemàtiques que afecten l'espai, etc.

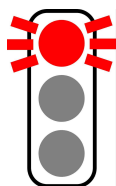
L'Ajuntament d'Aiguafreda ha signat un acord d'adopció entre l'Associació Hàbitats - Projecte Rius i Martinet, Grup de Defensa Fluvial de 4 anys de vigència ampliables. Aquest acord implica donar suport a l'associació en diferents àmbits, col·laborant en la seva difusió, si s'escau econòmicament. Per altra banda, l'Associació Martinet Grup de Defensa Fluvial ha signat un acord de custòdia amb el Sr. Valeri Salgot, propietari de la finca del Saüc, finca adjacent a la riera de Martinet, i que és un dels espais d'intervenció del projecte d'adopció de la riera. Aquest acord té una vigència anual ampliable i es troba en vies de negociació a fi de passar a tenir una vigència de 4 anys ampliables i incloure també en l'acord a l'Associació Hàbitats - Projecte Rius.

Patrimoni



El patrimoni històric d'Aiguafreda és ric i divers.

La naturalesa rural d'Aiguafreda es reflecteix en el divers patrimoni històric i arquitectònic que conserva el municipi. Entre aquests elements patrimonials destacariem el conjunt històric d'Aiguafreda de Dalt, on destaca l'església i el comunidor; el dolmen del Collet de la Costa que forma part del conjunt de diversos elements megalítics que han donat nom a la serra de l'Arca; la casa fortificada del Castell de Cruilles (declarada Bé cultural d'interès nacional) o les esglésies de Sant Miquel de Canyelles i Sant Salvador de l'Avencó.



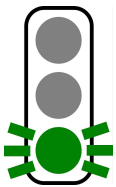
Aiguafreda no té catalogats els arbres d'interès local.

Aiguafreda no disposa d'un catàleg dels arbres i arbredes d'interès local com ja és habitual a molts municipis. Aquest document permet garantir la salvaguarda dels exemplars que per raons biològiques, històriques i/o paisatgístiques esdevenen un referent patrimonial que cal preservar, incorporant el llistat

d'exemplars identificats als documents normatius del planejament urbanístic. Els catàlegs d'arbres d'interès de local, a banda de descriure'n els exemplars més singulars del municipi i fer-ne una avaluació fitosanitària, són el document base a partir del qual dissenyar materials i recursos divulgatius que serveixen, en definitiva, per donar a conèixer més i millor el municipi.

II. Aspectes estructurals

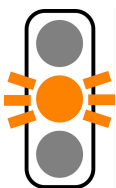
Planejament



Aiguafreda té una estructura urbanística força compacta.

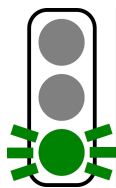
Urbanísticament, Aiguafreda té una estructura força compacta, amb absència de nuclis de població independents de la trama urbana principal. La seva densitat de població és molt elevada, arribant als 307 hab./km², un valor molt proper al valor mitjà comarcal que és de 454,1 hab./km².

Tenir una compacitat elevada és un factor de gran importància ja que abarateix econòmicament i ecològicament la prestació de serveis.



Hi ha dues urbanitzacions a tocar de la zona urbana.

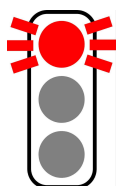
Al municipi d'Aiguafreda hi ha dues urbanitzacions, la urbanització Serrabanda, la urbanització La Llobeta i de la Font dels Enamorats, la urbanització situada dalt del parc. Afortunadament totes dues es van desenvolupar en el continu de la trama urbana encara que la segona està allunyada del nucli antic del municipi. No són dues ocupacions del territori segregades de la trama urbana com és habitual a tants altres municipis del Vallès Oriental, situació que genera nombroses disfuncions pel que fa a la prestació dels serveis i a la cohesió social.



El sòl no urbanitzable és el que té una major extensió al municipi.

El principal règim jurídic del sòl d'Aiguafreda és el sòl no urbanitzable. Amb més de 650 hectàrees el sòl no urbanitzable representa el 82% de la superfície total del municipi. En el sòl urbà l'ús majoritari és el residencial, que amb més de 90 hectàrees és 13 vegades superior a l'industrial. Segons el planejament urbanístic vigent el sòl urbanitzable permetria incrementar en 10 hectàrees el sòl urbà residencial, mentre que no hi programat nou sòl per a ús industrial. Val a dir que aquests valors podrien canviar en els propers anys atès que Aiguafreda es troba en ple procés de redacció d'un nou pla general, que en ser tan recent ja incorporarà l'avaluació ambiental estratègica.

Sistemes naturals i agraris



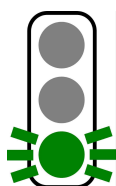
La integració del riu Congost a la trama urbana d'Aiguafreda no respecta el seu paper com a connector ecològic.

El riu Congost i els seus tributaris (a Aiguafreda la riera de l'Avencó i la riera de Martinet) són elements importants per garantir la connectivitat ecològica del territori. Concretament i en l'eix nord-sud, el Congost connecta la plana osonenca i la plana vallesana, mentre que en l'eix est-oest el riu encara relaciona els àmbits del massís del Montseny i dels cingles de Bertí en els punts on la C-17 salva per mitjà de ponts el riu o els seus afluents.

El pas del riu Congost per les trames urbanes de les diverses poblacions de la vall ha patit històricament un important constrenyiment a banda i banda de les seves riberes amb l'objectiu de guanyar la major superfície urbanitzable o agrícola possible, tot ignorant la seva funcionalitat ecològica i el risc hidrològic que duia associat l'ocupació de l'espai inundable. Aiguafreda no s'ha salvat d'aquesta tendència i no ha garantit la preservació de la màxima amplada possible per a les seves riberes i un perfil de secció que possibilités el manteniment de la vegetació de ribera. A més, quan s'ha intervingut per protegir les riberes que s'havien

ocupat per l'expansió urbanística no s'ha optat per tècniques de bioenginyeria que suavitzessin l'impacte d'aquest tipus d'intervenció. En serien un flagrant exemple els mur de formigó que es construïren a Aiguafreda i aigües amunt del pont de l'Abella i que, a més, es deixaren inacabats per la qual cosa no tenen cap utilitat.

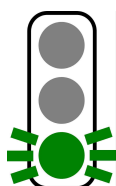
Per últim, constatar que els retalls de coberta vegetal que es mantenen en l'àmbit fluvial estan fortament alterats. Hi dominen espècies ruderals i nitròfiles, pròpies de llocs pertorbats, que faciliten la propagació de les espècies exòtiques invasores.



Existeix un estudi dels espais fluvials que fa diverses recomanacions al planejament.

El Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs va fer una sèrie de recomanacions i propostes l'any 2004 en l'estudi *Recomanacions al planejament urbanístic municipal per la incorporació de la delimitació de les zones inundables i pel desenvolupament del Pla director dels espais fluvials de la conca del riu Besòs*.

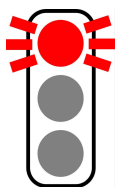
Entre les propostes que es feien específicament per al municipi d'Aiguafreda en destaquen les següents: a) establir un tractament amb un important component paisatgístic o d'enjardinament utilitzant espècie lligades als espais de ribera i, en mesura del possible, crear itineraris fluvials mantenint els corredors ecològics; b) replantejar el projecte de l'ACA de construcció d'un mur de formigó de contenció de l'aigua com a mesura de protecció d'avingudes, aplicant tècniques menys agressives pel riu; c) respecte la riera de l'Avencó, en sòl urbà, es recomana protegir els terrenys col·lindants amb aquesta, utilitzats com a horts, establint una figura urbanística de protecció per evitar la utilització del sòl fins a la mateixa llera del riu; d) retallar el sòl urbanitzable que llima amb la riera de l'Avencó, mantenint aquest espai com a no urbanitzable; e) les zones industrials ubicades prop del riu Congost, exerceixen una forta pressió, per la qual cosa caldria incorporar dins de la normativa d'aquest tipus de sòl algun tipus de protecció que impedeixi l'edificació a prop de les vores del riu.



Els municipis que travessa el Congost ja disposen d'un pla per a la recuperació integral de les seves riberes.

En espera que l'ACA redacti el futur *Pla d'espais fluvials* (PEF) de la conca del Besòs que establirà les directrius supramunicipals de gestió de les riberes de la conca, des de l'any 2007 ja es disposa del *Pla de*

recuperació mediambiental de l'entorn fluvial del riu Congost. Aquest document, realitzat pel Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs i que serà recollit pel PEF, analitza la situació actual de les riberes del Congost proposant 40 accions diferents de recuperació de la conca del Congost. Algunes de les accions que afecten al municipi serien legalitzar les captacions d'aigua superficials i subterrànies; col·laborar amb l'Agència Catalana de l'Aigua en la redacció de Plans Zonals d'Implantació per tal de garantir un cabal mínim ecològic; establir passos per a peixos; redactar un pla de conservació i millora de les poblacions de cranc de riu ibèric a la capçalera del Congost; millorar la connectivitat ecològica i paisatgística al tram final de la riera de Martinet; regular i ordenar les zones d'hortes que limiten amb el riu Congost; seguir criteris ambientals en la construcció de noves infraestructures en l'àmbit del riu Congost; endegar, protegir i naturalitzar els marges fluvials degradats; aplicar tractament vegetal de les esculleres. Millorar la connectivitat al tram final de la riera de Martinet és una de les poques accions del pla que s'han executat.

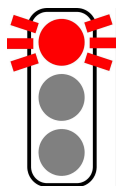


El risc d'inundació és especialment sever a Aiguafreda.

La *Delimitació de zones inundables per a la redacció de l'INUNCAT. Conques internes*, redactat el 2001 per l'Agència Catalana de l'Aigua, indica que la capacitat hidràulica del riu al seu pas per Aiguafreda és inferior a 50 anys. Amb els cabals calculats per a aiguats de període de retorn de 50 anys, es produirien desbordaments generalitzats en nombroses seccions que afectarien a ambdós marges. El tram aigües avall de la confluència amb la riera Avencó té capacitat inferior a 500 anys, al produir-se desbordaments pel marge dret (carrer Nou de Sant Martí de Centelles).

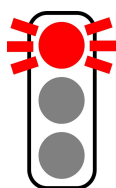
La capacitat hidràulica de la riera de l'Avencó que limita els municipis de Tagamanent i Aiguafreda, a l'alçada del càmping Les Alzines (Tagamanent) i aigües avall, és inferior a l'avinguda de 100 anys, afectant el vial situat al marge esquerre i una zona d'hortes situada al marge dret aigües avall del càmping. Les dues passarel·les properes al càmping es veuen afectades per l'avinguda de 100 anys.

Tots els ponts d'Aiguafreda (el de Ritesa, Poncic, el d'accés a Sant Martí i el pont de Pedra), tenen capacitat inferior a 500 anys. Concretament, tots tenen capacitat inferior a 50 anys, excepte l'últim que en té la corresponent a 100 anys.



Les obres d'urbanització d'un polígon industrial a Centelles han augmentat el risc d'inundació.

L'any 2007 es va iniciar el condicionament d'uns terrenys del municipi de Centelles al marge dret del riu Congost, a l'extrem nord del municipi. Aquestes obres, que executaven el que marca el planejament urbanístic vigent a Centelles, tenien per objectiu la construcció d'un polígon industrial, i van agreujar el risc d'inundació del marge esquerre (que en canvi pertany a Aiguafreda) en ocupar una important franja de zona inundable. Actualment la urbanització està aturada per ordre de l'Agència Catalana de l'Aigua, que va revocar l'autorització que havia atorgat anteriorment. Per tant, els riscos d'inundació que preveu l'INUNCAT han quedat desfasats i, segurament, agreujats per aquesta actuació.



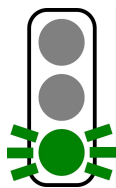
En els darrers 20 anys l'activitat agrícola aigüafredenca ha entrat en recessió.

L'evolució de la superfície agrària útil d'Aiguafreda s'ha reduït en més d'un 83% de 1982 a 1999. El nombre d'explotacions també s'ha reduït (de 10 a 3). En paral·lel s'observa un increment dels terrenys forestals que, tanmateix, no és tan pronunciat (14%).

Les dades del cens ramader de 1999, les més recents que ha publicat l'IDESCAT, donaven uns valors pel que fa al nombre d'explotacions i de caps de bestiar, on únicament destaca la cabana de porquí que era de 600 i que corresponien a una única granja.

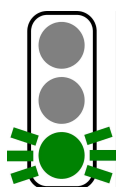
En resum, l'activitat primària pateix un marcat declivi, tendència que també s'observa a d'altres municipis de la vall del Congost.

És interessant indicar una iniciativa recent per reactivar el sector a partir de la producció de qualitat. Es tracta de la granja El Saüc que s'ha posat en marxa el 2009 i que produirà carn de porc ecològica, amb un règim d'explotació semiextensiu que minimitzi les dejeccions ramaderes.



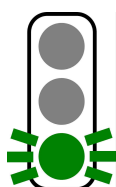
Gairebé el 69% del municipi és dins del Parc natural del Montseny.

El nou Pla especial de protecció del medi físic i del paisatge del Parc del Montseny, aprovat el desembre de 2008, protegeix pràcticament el 69% de la superfície del municipi, corresponent al sector oriental d'Aiguafreda. Això representa un total de 544 hectàrees. El Pla Especial inclou un dels espais de major interès ecològic del municipi, la riera d'Avencó, en canvi el tram baix de la riera de Martinet ha quedat desprotegit en estar fora dels límits del parc. Aquest és un fet força greu atesa la importància d'aquest curs d'aigua com a connector i pels elements naturalístics que conserva.



Es disposa d'un primer estudi que indica la viabilitat de l'explotació forestal per a usos energètics.

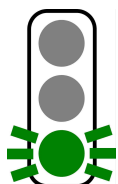
Segons el "Pla Estratègic d'Aprofitament Energètic de Biomassa Forestal de l'ADF Montseny de Ponent" la superfície forestal dels municipis que integren aquesta ADF, entre ells Aiguafreda, produeix 5.000 tones anuals de biomassa que podria ser aprofitada energèticament. La subvenció de la instal·lació de calderes de biomassa seria una bona manera de combatre el principal escull que té actualment la popularització d'aquesta font energètica. L'aprofitament energètic de la biomassa és, a priori, una acció molt interessant sota criteris de sostenibilitat, atesa la proximitat de les masses forestals que proveïrien aquesta biomassa. Tanmateix, cal garantir una estricta observança del criteris de silvicultura sostenible que garanteixin la protecció de les forests que fornirien aquesta biomassa. En aquest compromís les autoritats gestores del Parc natural del Montseny haurien de tenir un paper rellevant en coordinació amb el cos d'Agents Rurals.



Les rieres de Martinet i de l'Avencó són dos dels cursos fluvials més ben conservats de tota la conca del Besòs.

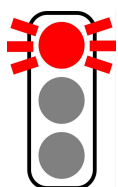
A Aiguafreda hi ha dos cursos fluvials de la conca del Besòs que presenten un estat de conservació excel·lent, la riera de Martinet i la riera de l'Avencó. Es tracta de dos afluents del Congost que conserven en bon estat la vegetació fluvial, tenen una llera poc modificada i drenen una conca en general poc antropitzada. Els valors anuals de diversos sistemes de bioindicació que avaluen la qualitat ambiental dels

rius són molt alts. Així, i per a l'any 2008, els valors obtinguts a la riera de Martinet van ser Ecostrimed 2, FBILL 10, IBMWP 140, IHF 75 i QBR 80. Per a la riera de l'Avencó Ecostrimed 2, FBILL 10, IBMWP 121, IHF 83 i QBR 100. A Martinet s'hi localitzen espècies de gran interès com el barb de muntanya (*Barbus meridionalis*) i la llengua de cérvol (*Phyllitis scolopendrium*), i a tots dos torrents es conserven poblacions de cranc de riu ibèric (*Austropotamobius pallipes*).



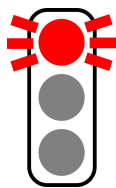
La riera de l'Avencó i la de Martinet són dues zones d'atenció especial per a la biodiversitat.

Les rieres de l'Avencó i Martinet i el seu entorn fluvial són els espais naturals de major interès per a la biodiversitat del municipi d'Aiguafreda. S'hi troben diversos hàbitats i espècies de flora protegida pel Pla Especial del Montseny. Concretament, a la riera de l'Avencó cal destacar la presència de vernedes i freixenedes, i espècies de flora rares com ara *Cardamine amara* subsp. *olotensis* i *Cardamine heptaphylla*. A la riera de Martinet són especialment rellevants les jonqueres i herbassars gramínoides humits mediterranis i també les vernedes. A nivell faunístic hi ha un gran nombre d'espècies de fauna protegida associada als cursos d'aigua. A l'Avencó i Martinet és especialment important la presència de barb de muntanya (*Barbus meridionalis*) i, sobretot, de cranc de riu ibèric (*Austropotamobius pallipes*).



L'estat actual de les riberes dificulta la recuperació de la llúdriga a la conca del Besòs.

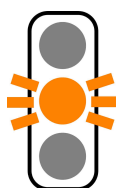
L'any 2004 tècnics del Departament de Medi Ambient i Habitatge van confirmar la presència de diversos exemplars de llúdriga (*Lutra lutra*) en el tram del Congost entre Centelles i Montmeló, fet que va facilitar la inclusió d'aquest espai a la Xarxa Natura 2000. Aquest carnívor, protegit a nivell nacional, estatal i europeu, havia desaparegut des de feia 30 anys de la conca del Besòs per efecte de la contaminació i per la desaparició dels peixos que capturaven per alimentar-se. Per garantir l'establiment d'una població estable al Congost, a banda d'una oferta suficient de preses, cal recuperar les riberes fluvials. El retorn d'aquesta espècie milloraria la qualitat ecològica del riu però també ajudaria a regular per competència interespecífica l'expansió d'un mustèlid al·lòcton, el visó americà (*Mustela vison*), estès actualment per tot el riu Congost.



El risc d'incendi és alt a Aiguafreda.

L'ús principal del sòl a Aiguafreda correspon a l'ús forestal, amb boscos principalment d'aciculifolis, seguits dels d'esclerofil·les. Així, el risc d'incendi forestal és el principal risc ambiental d'Aiguafreda, que es considera un municipi amb alt risc d'incendi segons estableix el Decret 64/95.

El mapa de risc d'incendi del Departament de Medi Ambient i Habitatge indica que Aiguafreda té un risc alt i moderat d'incendi forestal. Aquest risc es calcula a partir de la integració dels dos factors que hi intervenen, el perill d'ignició (facilitat que s'iniciï un incendi forestal) i el perill de propagació (facilitat amb que s'expandeix un incendi forestal). Les solanes que queden pel damunt del nucli de població i el vessant solell de la vall de l'Avencó concentrarien les zones amb risc alt, mentre que el risc moderat s'estén per l'obaga de Martinet, Aiguafreda de Dalt i serra de l'Arca. Les zones de risc baix corresponen al fons de vall del Congost, coincidint amb la trama urbana d'Aiguafreda.



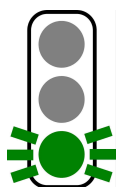
El desdoblament de la via fèrria i l'ampliació de la C-17 són dos projectes de gran envergadura que incideixen sobre la vall del Congost.

Les futures obres de desdoblament de la via fèrria aprovades pel Ministerio de Fomento i l'ampliació i millora de la C-17 a càrrec del Departament de Política Territorial i Obres Públiques són dues obres de gran envergadura que suposaran una important transformació de la vall del Congost. Cal que aquestes transformacions esdevinguin una oportunitat per millorar, no únicament la mobilitat local, sinó també l'encaix actual d'aquestes infraestructures en la matriu territorial i, específicament, el seu pas pels municipis de la vall del Congost, entre ells Aiguafreda.

Actualment, i sobretot la C-17, suposa una afectació negativa molt greu pel que fa a la connectivitat ecològica dels espais naturals dels cingles de Bertí i del massís del Montseny. Caldrà fer el seguiment de com s'aniran concretant els esmentats projectes, seguiment que cal fer coordinadament amb la resta de municipis de la vall (Figaró-Montmany, Tagamanent i Sant Martí de Centelles) en el sí de la Comunitat de Municipis Costers del Montseny i Bertí.

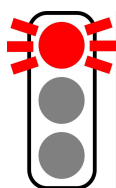
III. Aspectes ambientals

Incidència de les activitats econòmiques



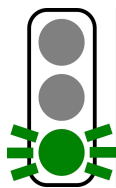
La tipologia d'establiments industrials no té associat un risc ambiental rellevant.

Segons dades facilitades per la Direcció General de Qualitat Ambiental (DGQA) respectives al cens d'activitats adaptades a la Llei d'intervenció integral de l'Administració Ambiental (LIIAA), a Aiguafreda únicament hi ha dues activitats incloses a l'Annex I de l'esmentada llei. Es tracta de dues explotacions mineres d'extracció de pissarres, una de les quals ja disposa de la llicència ambiental mentre que l'altra l'està tramitant.



La situació del polígon industrial obliga als camions que hi accedeixen a travessar tot el nucli urbà.

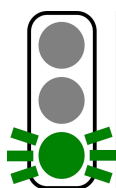
El polígon industrial d'Aiguafreda es localitza al nord del municipi, a banda i banda de la N-152a, al marge esquerre del riu Congost. Té accessos pel nord i pel sud del municipi si bé els vehicles que venen per l'extrem sud estan obligats a creuar tot el municipi per poder accedir-hi.



La contaminació atmosfèrica no és un problema ambiental rellevant al municipi.

La capacitat de l'atmosfera és la concentració addicional d'un contaminant que pot assimilar el medi ambient sense arribar a superar els límits d'immissió legals. Es tracta d'un paràmetre que indica quines àrees del territori ofereixen condicions més favorables per a l'establiment de nous focus emissors en funció de la seva capacitat dispersiva i de les emissions ja existents. La informació de capacitat es recull en els mapes de vulnerabilitat i capacitat del territori (MVCT).

Segons la Direcció General de Qualitat Ambiental (DGQA), la capacitat atmosfèrica d'Aiguafreda per al CO, les PST i el SO₂ és alta, i moderada per als NO_x a l'extrem sud del nucli urbà (a la resta també és alta). En conclusió, la qualitat del medi atmosfèric d'Aiguafreda és força elevada.

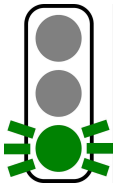


La tipologia d'establiments industrials no és especialment contaminant pel que fa al medi atmosfèric.

L'antic Catàleg d'Activitats Potencialment Contaminadores de l'atmosfera (CAPCA) era una eina normativa que agrupava les activitats industrials en tres grans grups (A, B i C), en funció de la perillositat i l'afectació potencials al medi ambient de les emissions a l'atmosfera. Així, a les activitats incloses en el grup A del CAPCA se'ls associava un risc molt alt (MA) o alt (A) d'afectació al medi ambient i/o a la salut i a la seguretat de les persones. Les incloses en el grup B un risc mig (M) i les que apareixen dins del grup C del CAPCA, se'ls adjudicava un risc baix (B) o molt baix (MB) d'afectació. La Direcció General de Qualitat Ambiental (DGQA) del Departament de Medi Ambient i Habitatge era l'administració de qui depenia el CAPCA i qui incloïa en una categoria o altra cadascuna de les activitats industrials del país.

Aiguafreda disposa d'activitats industrials classificades al grup C de l'antic CAPCA, és a dir, activitats amb un risc baix o molt baix pel que fa a l'afectació sobre el medi atmosfèric. No s'ha pogut obtenir el nombre d'aquestes activitats.

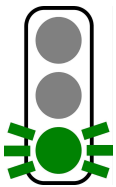
A Aiguafreda no es fa cap control d'ofici de les emissions de les indústries.



La tipologia d'establiments industrials no és especialment contaminant pel que fa al medi aquàtic.

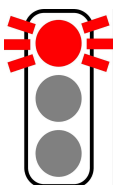
Segons dades del Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs, tots els establiments industrials d'Aiguafreda aboquen les seves aigües residuals al col·lector i posteriorment es tracten a l'Estació depuradora d'aigües residuals Congost (EDAR Congost). Un establiment industrial disposa, a més, de sistema de depuració propi.

La naturalesa de les activitats industrials implantades i la capacitat contaminant potencial que tenen associada indiquen que el risc de contaminació per efluents d'origen industrial és poc rellevant. Concretament el Consorci té censats 8 establiments de nivell 0, 3 de nivell 1 i 1 de nivell 3, d'una escala de capacitat creixent de contaminació que va de 0 a 4.



El risc de contaminació del sòl associat a les indústries és baix.

El RD 9/2005 defineix en l'Annex I les activitats potencialment contaminants del sòl atenent a la Clasificación nacional de actividades económicas (CNAE). Segons les dades facilitades pel Consorci per a la Defensa de la Conca del Riu Besòs, en relació als establiments industrials amb capacitat contaminant, a Aiguafreda hi ha 7 activitats econòmiques que desenvolupen una activitat inclosa en l'annex d'activitats potencialment contaminants del sòl. Es tracta d'un fabricant de primeres matèries plàstiques, un de plaguicides, un de maquinària, un de vàlvules i tubs, un de mobles domèstics i 2 tallers mecànics.

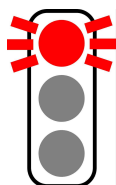


La C-17 és el principal focus emissor de soroll.

La principal font emissora de soroll del municipi és el trànsit per la carretera C-17 al seu pas pel terme i, en menor mesura el trànsit ferroviari. No s'han realitzat mesures d'immissió acústica que proporcionin dades objectives d'aquesta afectació ambiental i del grau de compliment dels nivells de seguretat vigents.

Recentment (2009), alguns veïns i veïnes de la urbanització de la Llobeta s'han queixat dels sorolls generats per la Casa de Colònies de la Llobeta, recollint signatures per presentar-les a l'Ajuntament.

Balanç d'aigua

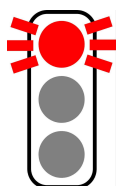


Aiguafreda no és autosuficient pel que fa al recurs aigua.

A Aiguafreda hi ha una única empresa responsable de l'abastament d'aigua potable. Aquesta empresa és SOREA SA. La procedència majoritària de l'aigua distribuïda és la conca del riu Ter a través del servei d'aigües potables que proveeix el Consell Comarcal d'Osona mitjançant la Xarxa Osona Sud. L'aigua es distribueix des de l'ETAP Manlleu. Aiguafreda té assignat un cabal diari de 1.366 m³. En el passat Aiguafreda s'abastia amb recursos hídrics extrets de la riera de l'Avencó a partir d'una petita presa on hi havia la captació superficial.

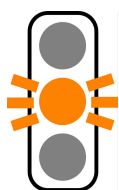
Per tant, el municipi no és autosuficient pel que fa al recurs aigua, que s'ha d'aconseguir lluny i transportar al llarg de molts quilòmetres amb la conseqüent despesa energètica associada que això representa afegida a l'impacte sobre el cabal de la conca explotada.

Tanmateix és interessant referenciar una iniciativa endegada per l'Ajuntament per reduir el consum d'aigua potable consistent a emprar per a la neteja viària l'aigua acumulada en la bassa que hi ha sota la font dels Enamorats.



A tot el municipi hi ha legalitzades únicament 9 captacions d'aigua.

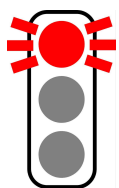
L'Agència Catalana de l'Aigua té legalitzades 9 captacions d'aigua al municipi d'Aiguafreda, 6 de les quals són subterrànies i les 3 restants són superficials. L'ús de l'aigua obtinguda és agrícola (3 captacions), industrial (2 captacions), domèstic (1 captació) i d'abastament (3 captacions). En total l'any 2009 aquestes explotacions van captar gairebé 21.000 m³ d'aigua. Com succeeix a molts altres municipis del país és probable que la xifra d'explotacions i el cabal explotat estigui subestimat atès que hi ha moltes captacions que no estan legalitzades.



El consum domèstic d'aigua és superior a la mitjana catalana, malgrat que ha disminuït un 5% en el període 2000-2007.

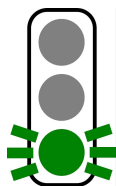
El consum domèstic d'aigua s'ha reduït un 5,3% d'ençà de l'any 2000 i fins el 2007, quan s'arribà a una xifra total de 166.000 m³.

Tot i aquesta tendència positiva, el consum domèstic d'aigua per habitant és 192 l/hab./dia, valor força superior a la mitjana catalana que és al voltant dels 130 l/hab./dia, i podria explicar-se per l'existència de molts habitatges amb jardí i piscina pròpia. És important indicar que l'actual sistema de tarificació de l'aigua no incentiva l'estalvi establint diferents trams de consums i incrementant el preu d'aquests a mesura que incrementa el consum.



El consum d'aigua industrial s'ha incrementat molt entre l'any 2000 i 2007.

L'any 2007 el consum industrial d'aigua va augmentar molt en relació a l'any 2000, assolint un creixement de fins un 147%. El 2007 el consum industrial d'aigua va arribar a ser de prop de 37.000 m³. No es disposa de dades que permetin interpretar el perquè d'aquest espectacular augment.



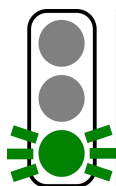
L'EDAR Congost saneja les aigües residuals del municipi.

Les aigües residuals d'Aiguafreda es tracten a l'EDAR Congost, situada al terme municipal de Tagamanent. Aquesta depuradora biològica saneja les aigües residuals dels municipis d'Aiguafreda, Figaró-Montmany, Sant Martí de Centelles i de Tagamanent. L'any 2007 tractava les aigües residuals urbanes (ARU) generades per una població total de 4.657 habitants i 38 establiments industrials, entre ells els 2.375 habitants d'Aiguafreda i els 16 establiments industrials del municipi.

El sistema de sanejament Congost, format pels col·lectors i l'EDAR Congost, van evitar al llarg de l'any 2007 l'abocament al riu Congost de 96 t de matèria en suspensió, de 123 t de contaminació orgànica expressada com demanda química d'oxigen (DQO), de 54 t de contaminació orgànica expressada com demanda biològica d'oxigen (DBO5) i de 10 t de compostos nitrogenats.

Tanmateix l'Ajuntament d'Aiguafreda estima, però, que encara hi ha entre un 10 i un 15% d'aigües residuals que s'aboquen al riu directament i sense cap tipus de tractament. Per altra banda, també s'han constatat abocaments d'aigües residuals urbanes al tram baix de la riera de Martinet, procedents de la urbanització del Muntanyà (Seva).

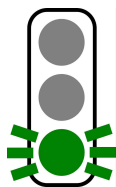
Residus



La producció de residus municipals diària per càpita s'ha reduït des del 2004 al 2007.

Les dades de producció de residus municipals mostren que l'increment observat en la producció de residus entre els anys 2003 (1,61 kg/hab. i dia) i 2004 (1,78 kg/hab. i dia) remet i, a partir d'aquell any, la

producció s'ha reduït. L'any 2007 la producció de residus era clarament inferior (1,44 kg/hab. i dia) a la de 2003. El valor de 2007 era lleugerament superior a la mitjana comarcal d'aquell any (1,42 kg/hab. i dia).

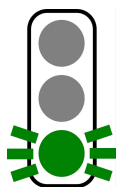


Del 2003 al 2007 la recollida selectiva s'ha incrementat (del 29% al 41%). La recent implantació de la recollida porta a porta fa preveure un increment superior.

Aiguafreda va optar l'any 2008 per fer la recollida selectiva porta a porta dels residus municipals a través de la Mancomunitat La Plana, fixant dies específics de recollida per a cada fracció (fracció orgànica, envasos i paper i cartró, fracció resta) i retirant del carrer els contenidors de rebuig, paper i cartó i envasos lleugers. El sistema porta a porta és el mètode de recuperació selectiva de fraccions que rendeix uns millors resultats i que aconseguix una fracció orgànica més lliura d'impropis (la matèria orgànica es recull exclusivament en bosses compostables). De fet, abans de la implantació del porta a porta Aiguafreda no recollia selectivament la fracció orgànica dels residus municipals.

El 2007 la recollida selectiva a través d'igllús fou de 358,58 tones de paper i cartró, de 88,5 tones de vidre i de 0,13 tones d'envasos lleugers. Caldrà veure si arran de la implantació del porta a porta es constata un descens en la producció de residus i un augment de les fraccions recuperades, com succeeix als municipis que apliquen aquest sistema de recollida, on es passa d'una valorització del 25% del total dels residus municipals generats i un 75% de rebuig a disposar a una distribució justament inversa, és a dir, un 75% de residus valoritzats i un 25% de rebuig a disposar. En aquest sentit cal recordar que el *Pla d'acció per a la gestió de residus municipals a Catalunya 2005-2012* redactat per l'Agència de Residus de Catalunya marca com a objectius per al 2012 arribar a valoritzar el 70% dels residus municipals i destinar a disposició el 30%.

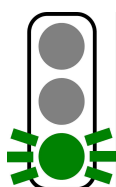
La fracció resta dels residus municipals es disposa a l'abocador controlat d'Orís (Osona).



Aiguafreda completa la recollida porta a porta amb un servei de deixalleria propi i amb altres recollides selectives específiques.

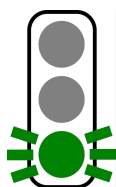
Aiguafreda disposa de deixalleria municipal pròpia. Es tracta d'una instal·lació que gestiona directament l'Ajuntament i que està ubicada al carrer Avencó, en un indret de fàcil accés. La deixalleria té obert 4 dies a la setmana (un d'ells dissabte) i en horari parcial.

A més a més, hi ha recollida mensual de voluminosos prèvia trucada a l'Ajuntament (tot i que els voluminosos també poden dur-se a la deixalleria) i una paperera per a la recollida de piles usades a l'edifici consistorial. Abans de la implantació del porta a porta es feia una recollida quinzenal de les restes d'esporga (entre els mesos d'abril i octubre). Ara aquesta recollida s'ha integrat amb el porta a porta de manera que els mateixos dies de la recollida de la fracció orgànica també es recullen les restes de jardineria. D'altra banda, els veïns i veïnes que vulguin fer-ho poden portar aquesta fracció a la deixalleria municipal.



S'han realitzat campanyes de prevenció de residus.

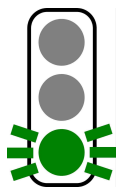
L'any 2009, l'Ajuntament d'Aiguafreda va sol·licitar una subvenció a l'Agència de Residus de Catalunya per a l'adquisició de gots reutilitzables i d'un rentavaixelles, per ambientitzar les festes i esdeveniments populars. L'any 2008, la Mancomunitat la Plana va desenvolupar una campanya de sensibilització per a la promoció de l'ús de bosses de roba per anar a comprar. Es van repartir bosses de roba i un carnet de compres responsables a totes les llars del municipi. Amb el carnet ple s'aconseguia un lot de piles recarregables i un carregador. No es disposa de dades que avaluin el ressò d'aquestes campanyes.



La producció de residus industrials és reduïda i té un risc ambiental baix.

L'any 2005 l'Agència de Residus de Catalunya indica que hi havia 12 empreses que feien la declaració de residus industrials generats (en els darrers 5 anys el nombre d'establiments declarants oscil·lava entre 12 i 14) declarant la producció de 265 t de residus, un valor que ha anat disminuint els darrers anys. Del total de residus industrials generats s'observa que els residus especials -els més conflictius ambientalment i sanitàriament- són minoritaris (l'1,5% el 2005). L'alimentació és el sector industrial d'Aiguafreda que genera més residus. El 22% dels residus industrials generats el 2005 van tenir com a destí la deposició controlada. La resta es van valoritzar.

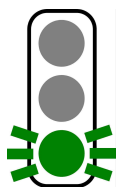
Al web de l'Agència de Residus de Catalunya no apareixen les dades de producció de residus industrials posteriors a 2005. Cal considerar un dèficit en l'accés a la informació ambiental la manca d'actualització d'aquestes dades.



La producció de residus ramaders no és excedentària en relació a la superfície agrària del municipi.

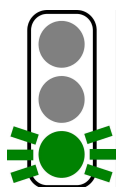
Amb les dades que s'ha pogut disposar de sòl agrari útil i cens ramader (1999) es considera que, actualment, la superfície agrícola d'Aiguafreda pot absorbir els residus ramaders generats per l'activitat ramadera del municipi. És a dir, considerant únicament la producció de dejeccions ramaderes generades a Aiguafreda no hi ha risc de contaminació de les aigües subterrànies per nitrats. Val a dir que Aiguafreda no és un municipi reconegut com a municipi inclòs en les zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries que delimita el Decret 476/2004.

Energia



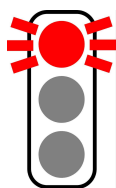
El consum d'energia final per càpita és inferior a la mitjana catalana.

Aiguafreda, amb 17.000 kWh de consum d'energia final per càpita registrada d'any 2006, estava força per sota de la mitjana catalana, que es situà aproximadament aquell any al voltant del 25.600 kWh.



Caldrà confirmar si la reducció en el consum d'energia del municipi es manté els pròxims anys.

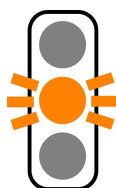
El consum d'energia en termes absoluts i en valors per càpita ha crescut ininterrompudament en el període 2000-2004. Aquesta tendència sembla haver-se trencat els darrers anys estudiats (2005 i 2006). Caldria fer una anàlisi en anys següents per comprovar si aquesta tendència es manté.



El sector transports és el principal consumidor d'energia al municipi.

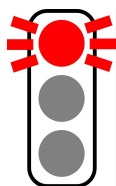
Aiguafreda consumí 45 milions de kWh l'any 2006, dels quals el sector transports féu ús d'un 38%, seguit del sector domèstic amb un 27%, tots dos per davant del sector industrial que ha vist reduir un 50% el consum d'energia de 2000 a 2006. El sector transport és, doncs, el principal consumidor d'energia d'Aiguafreda. El darrer és el primari que, tanmateix, és el que ha experimentat un increment superior entre 2000 i 2006, al voltant del 90%.

Els combustibles líquids (gasolina, gasoil, fueloil) són la principal font energètica del municipi i mantenen valors força estables al llarg de la sèrie estudiada (2000-2006).



El gas natural és la principal font energètica del sector domèstic.

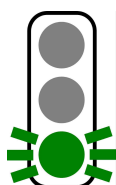
L'any 2005 el gas natural va ser la primera font energètica del sector domèstic (7,6 milions de kWh), doblant el consum d'electricitat (3,7 milions de kWh). En canvi, en el sector serveis l'electricitat (2,1 milions de kWh) superava per poc el gas natural (1,9 milions de kWh). Per últim, el sector terciari tenia l'electricitat com a principal consum energètic, seguit de lluny pels combustibles líquids (1,3 milions de kWh).



L'edifici de l'Ajuntament és molt ineficient pel que fa a l'ús de l'energia.

S'han constatat diverses ineficiències pel que fa a l'ús de l'energia emprada a l'edifici consistorial que obliguen a fer un replantejament global de tot l'edifici sota criteris d'ecoeficiència amb l'objectiu d'estalviar el consum energètic, reduir el cost associat, retallar les emissions de GEH generades i actuar de forma exemplificadora davant del conjunt de la ciutadania.

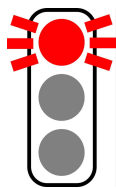
En aquest sentit, tant l'enllumenat com la calefacció s'encenen manualment i s'autogestiona pels usuaris amb el risc que això comporta de consums innecessaris per descuits. El sistema de calefacció de l'edifici és clarament insuficient per d'escalfar l'ambient adequadament, el que ocasiona molèsties als usuaris, tan permanents com ocasionals. Un dels factors que també contribueix a aquesta situació és la gran quantitat de finestra senzilla que té l'edifici, fet que genera una gran pèrdua de calor (la situació precària de l'edifici, amb problemes estructurals greus, fa que no es plantegi la possibilitat d'instal·lar un sistema de calefacció centralitzada o per bombes de calor, o la reforma de les finestres). L'edifici disposa de teulada suficient per una instal·lació solar, i no hi ha obstacles importants a la insolació directa. No obstant, la incertesa sobre la durabilitat de l'edifici i la seva orientació sud-est fa que calgui avaluar molt acuradament l'amortització real que tindria una instal·lació d'aquestes característiques.



Aiguafreda disposa de Pla director de l'enllumenat públic.

El Pla director de l'enllumenat públic municipal és el principal instrument planificador per racionalitzar el servei d'enllumenat públic d'un municipi. Serveix per donar coherència i equilibri a l'enllumenat del municipi de tal manera que cada carrer o espai públic tingui la il·luminació adequada a l'ús que se'n faci. Per aconseguir-ho el Pla defineix els criteris generals que hauria de respectar l'enllumenat públic, criteris relatius a l'eficàcia de la làmpada, el color de la llum, el rendiment de la lluminària, la contaminació lumínica generada, els enlluernaments i llums intruses, la sensació de llum percebuda pel veïnat, els nivells de llum a garantir i la uniformitat de la il·luminació. L'aplicació d'aquests criteris sobre l'anàlisi de la situació de partida condueix a la definició d'un pla d'actuació. Les possibles propostes d'aquest tipus de plans serien l'adequació de la potència contractada, l'optimització de la tarifa elèctrica, la renovació de quadres de comandament, la substitució de lluminàries, làmpades i/o suports, la instal·lació d'equips de reducció del flux lluminós, la millora del control d'encesa de les làmpades, etc.

Per tant, un Pla director de l'enllumenat reporta beneficis econòmics, d'estalvi en les emissions de gasos d'efecte hivernacle i de prevenció de la contaminació lumínica per l'estalvi energètic que comporta i pel adequat maneig de l'energia que suposa.



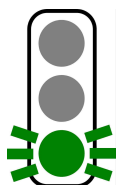
Aiguafreda no disposa de Pla d'acció per l'energia sostenible.

El Pacte d'alcaldes i alcaldesses és una iniciativa nascuda l'any 2008 i que impulsa la Comissió Europea amb la voluntat d'esdevenir un mecanisme de participació de la ciutadania en la lluita contra el canvi climàtic global. El pacte compromet les ciutats que s'hi adhereixin a aconseguir els objectius comunitaris de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle mitjançant actuacions d'eficiència energètica i relacionades amb la implantació de fonts d'energia renovables. El pacte d'alcaldes i alcaldesses considera que l'acció local és bàsica per fer realitat el compromís de reduir l'emissió de GEH.

Així, els alcaldes i alcaldesses signants del pacte es comprometen a reduir les emissions de GEH en els seus territoris en més d'un 20% mitjançant la aplicació d'un Pla d'acció per l'energia sostenible (PAES), document que inclou un inventari de les emissions de referència i la definició de les accions a emprendre per fer realitat aquests valors de reducció. Aquestes accions correspondran als sectors d'activitats on l'ens local té competència, entre ells la gestió energètica dels equipaments municipals i el consum associat al servei de l'enllumenat públic. Per tant, el PAES és una interessant oportunitat per millorar l'ús de l'energia al municipi i, específicament, per millorar l'enllumenat públic, associant aquestes millores amb la prevenció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.

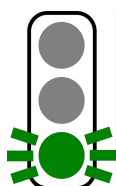
Actualment el municipi d'Aiguafreda no ha subscrit el Pacte d'alcaldes i alcaldesses i no disposa de Pla d'acció per l'energia sostenible.

Emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEH)



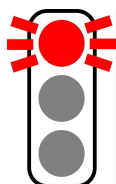
Els darrers anys es constata un descens en les emissions globals de GEH.

De 2000 a 2006 les emissions totals de gasos d'efecte hivernacle a Aiguafreda s'han reduït un 8%. Aquest descens és imputable bàsicament al descens en les emissions associades al sector industrial, que es reduí pràcticament a la meitat en aquell període.



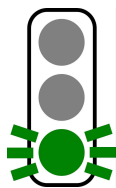
Les emissions per càpita de GEH s'aproximen força la mitjana catalana.

Les emissions per càpita de gasos d'efecte hivernacle van ser, l'any 2004, lleugerament inferior al valor mitjà enregistrat per al conjunt de Catalunya. Concretament la ràtio per càpita a Aiguafreda fou de 6,405 tCO₂ eq. enfront les 6,5 tCO₂ eq./hab. del conjunt de Catalunya.



Les emissions de tipus difús són les majoritàries: el sector transports és el principal emissor a l'atmosfera de GEH.

A Aiguafreda l'any 2006 la principal responsabilitat pel que fa a les emissions de gasos d'efecte hivernacle la tingué el sector transports, seguit a distància per les emissions degudes a l'àmbit domèstic. Ambdues van superar les emissions de l'activitat secundària. Conseqüentment, la font energètica principal pel que fa a les emissions associades foren els combustibles líquids.



S'han reduït les emissions de GEH associades a la gestió de residus.

Les tones de rebuig abocades al dipòsit controlat d'Orís (Osona) han passat de 1.054 (2000) a 732 (2007). Aquesta reducció ha comportat un important descens en les emissions de gasos d'efecte hivernacle associades a la gestió de residus, que han passat de 1.309 t de CO₂ equivalents a 545 t de CO₂ equivalents.